

I. Wstęp

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym lub w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat. Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej. Ogólne rozważania odnoszące się do etiologii alkoholizmu i narkomanii ujmowane są w kategoriach:

Ø makrospołecznych - podłoże stanowią zmiany w życiu społecznym;

Ø mikrospołecznych - uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne poszczególnych jednostek w kontekście uzależnień.

Szkody spowodowane przez alkoholizm czy narkomanię można określić w trzech głównych wymiarach:

Ø indywidualnym - oddziaływanie negatywne na zdrowie psychiczne i fizyczne osób pijących;

Ø społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie psychiczne i fizyczne członków rodziny, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo, bezrobocie itp.;

Ø ekonomicznym - koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, lecznictwa odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy itp.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, natomiast narkomania uzależnieniem od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze. Z uzależnieniami tymi wiążą się nie tylko problemy zdrowotne osób uzależnionych, ale szereg problemów społecznych. Uzależnienia te są powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy czy wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków przez jednego z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Uzależnienie nie jest jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska oceniane jako szkodliwe i niepożądane. Choć może się wydawać, że uzależnienie od czynności jest łagodniejsze niż od substancji psychoaktywnych, to jednak każdy typ uzależnienia jest tak samo groźny. Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jest profilaktyka. Aby jednak ta przyniosła pożądane rezultaty, musi być prowadzona w oparciu o programy i działania o potwierdzonej naukowo skuteczności. Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią.

Profilaktyka uzależnień polega na eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych, lub ich osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących. Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje,

cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych i związanych z nimi szkód. Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych. Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania skutecznych programów i strategii profilaktycznych. Samorząd lokalny dysponując wiedzą o problemach swojej społeczności może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze adekwatne do problemów. Konsekwencje i szkody związane z używaniem środków odurzających usytuowane są w społecznościach lokalnych, mają swoją specyfikę wyznaczoną przez środowisko lokalne, lokalne problemy i zasoby, tu mogą być rozpoznane i tu powinny być rozwiązywane. Gmina na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stała się podmiotem właściwym do tego, aby zmierzyć się z problemami uzależnień występującymi w jej społeczności i podejmować działania dla lepszego radzenia sobie z nimi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027, określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki, jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Istotnym elementem niniejszego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ), który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. Wszystkie te działania ujęto w niniejszym dokumencie. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Opoczno na lata 2024 - 2027 jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Określa plan działań w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem, a także często skorelowaną z nim przemocą w rodzinach. Gminny Program w układzie dokumentów strategicznych i operacyjnych miasta jest dokumentem dziedzinowym, szczegółowo określającym założenia kierunkowe w zakresie problematyki uzależnień i przemocy, a także sposoby ich realizacji. Jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opoczno na lata 2022-2028 oraz uwzględnia cele kierunkowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie na lata 2021-2025, a także Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2022-2024.

Warto podkreślić, iż uzależnienie od alkoholu czy narkotyków jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych.

II. Diagnoza społeczna - analiza danych zastanych

Punktem wyjścia przeprowadzonych badań wśród mieszkańców Gminy Opoczno była analiza danych zastanych, której celem było rozeznanie się w sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy. Przed przystąpieniem do konstruowania narzędzi badawczych oraz realizacji badań, dokładnej analizie poddano informacje dotyczące problemów społecznych występujących w gminie oraz instytucji tu funkcjonujących. Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie zebranego materiału badawczego. Stanowi on wprowadzenie do głównej części diagnozy, tj. prezentacji wyników badań.

Charakterystyka została skonstruowana na podstawie analizy deskresearch. Obejmuje następujące obszary: położenie, strefa społeczna, infrastruktura społeczna, rynek pracy oraz zarządzanie gminą.

2.1 Położenie

Podrozdział zawiera podstawowe informacje na temat położenia Gminy Opoczno oraz środowiska naturalnego w zakresie zasobów, walorów oraz zagrożeń, a także zasobów kulturowych oraz infrastruktury technicznej znajdujących się na terenie gminy.

2.2. Położenie geograficzne gminy i podział administracyjny

Opoczno leży w północnej części mezoregionu Wzgórz Opoczyńskich – na pograniczu Wyżyny Małopolskiej i Niziny Mazowieckiej.

Gmina Opoczno położona jest w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie opoczyńskim. Gmina graniczy z województwem świętokrzyskim oraz mazowieckim. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami:

- Inowłódz – od północy,
- Poświętne – od północy,
- Drzewica – od północy,
- Gielniów (woj. mazowieckie) – od wschodu,
- Gowarczów (woj. świętokrzyskie) – od wschodu,
- Białaczów – od południa,
- Sławno – od zachodu.

Jest to gmina miejsko – wiejska o powierzchni 19 064 ha (190,64 km²). Tworzą ją miasto Opoczno oraz 34 sołectwa.

2.3. Środowisko przyrodnicze

Walory przyrodnicze Opoczna sprawiają, że obszar ten zaliczany jest do jednych z najciekawszych, pod względem krajobrazowym i przyrodniczym, rejonów w Polsce. Cennym zasobem przyrodniczym regionu

opoczyńskiego są wapienne i piaskowcowe - pagórki, dzięki którym możliwe było powstanie miasta i rozwój przemysłu. Charakterystycznymi elementami krajobrazu Gminy Opoczno są również ustronia leśne wraz z malowniczymi dolinami rzek.

W gminie występują liczne złoża surowców naturalnych, wśród których można wyróżnić: kruszywa piaskowo-żwirowe, piaski kwarcowe, kamienie łamane i bloczne, a także surowce ilaste. Część z nich nie jest już eksploatowana ze względów ekonomicznych, jednak ich występowanie przyczyniło się do rozwinięcia branży ceramicznej i ceramiki budowlanej.

2.4. Dziedzictwo kulturowe

W Gminie Opoczno znajduje się wiele obiektów zabytkowych świadczących o długiej historii regionu. Są to zarówno obiekty miejskie, jak kamienice, kościoły, zamek, jak i przykłady architektury ludowej - pałacyki, drewniana architektura wiejska itp. Są to obiekty znaczące dla lokalnej tożsamości i jako całość mogą świadczyć o charakterze gminy. Zalicza się do nich:

- zamek (obecnie muzeum) zlokalizowany przy ul. Plac Zamkowy 1 w Opocznie, pochodzący z przełomu XIV-XVII w., Mieści się tutaj obecnie muzeum.

- dom "Esterki" - Plac Kościuszki 15, mieści się tam obecnie Biblioteka.

- zespół kościoła par. p.w. św. Bartłomieja, ul. Kościelna 2 Opoczno. W jego obrębie ochroną objęto:

- budynek kościoła ,
- dzwonnice z I poł. XIX w. (nr rej.: j.w.),
- plebanię,
- drewniany kościół cmentarny p.w. św. Marii Magdaleny w Opocznie z XVIII w.,
 - zespół dworski z I poł. XIX w. wraz z dworem, czworakami i oficyną, znajdujący się w Januszewicach,
 - park dworski w Mroczkowie z I poł. XIX w.,
 - zespół dworski z XVII-XIX w. zlokalizowany w miejscowości Sołek-Zameczek, w którego skład wchodzi:
- dwór murowano-drewniany,
- park,
 - śródmieście miasta Opoczno,
 - zespół dworski "Starostwo" znajdujący się w Opocznie przy ul. Parkowej/Kolberga.

2.5. Sytuacja demograficzna

Gmina Opoczno ma 32036 mieszkańców, z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 9,5%.

Wyk.1. Liczba ludności mieszkańców Gminy Opoczno

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego (43,4) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1).

Współczynnik obciążenia demograficznego to stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczebności wieku produkcyjnego. W przypadku Gminy Opoczno wskaźnik ten w roku 2021 wynosił 66,3. Co wskazuje na fakt, iż następuje proces starzenia się ludności. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc mniejszy od wskaźnika dla województwa łódzkiego (71,6) oraz większy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski (68,0).

Na stan i strukturę ludności decydujący wpływ mają zjawiska demograficzne, określane jako ruch naturalny. Zalicza się do nich m.in. urodzenia i zgony, a także małżeństwa, rozwody oraz migracje.

2.6. Instytucje kultury

Istotną rolę w zakresie realizacji zadań o charakterze społecznym mają instytucje kultury, które upowszechniają wśród mieszkańców postawy prospołeczne, a także umożliwiają profilaktykę zdrowia psychicznego, ponieważ jak wiadomo sztuka, natura oraz aktywność fizyczna odgrywają niebagatelną rolę w profilaktyce zdrowia fizycznego i psychicznego.

W Gminie Opoczno funkcjonuje **Miejski Dom Kultury im. Tadeusza Sygietyńskiego w Opocznie**. Jest on wiodącą placówką kultury w Gminie Opoczno, realizującą program polityki kulturalnej. Jest to jednostka samorządowa organizowana przez Gminę Opoczno. Podstawowym celem działalności MDK jest:

- Rozpoznawanie, rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej;
- Przygotowanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych;
- Kształtowanie wzorców i nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze;
- Zaspokajanie lokalnych potrzeb kulturalnych różnych grup społecznych;
- Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;
- Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką;
- Tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego;
- Upowszechnianie i promocja kultury lokalnej w kraju i za granicą;
- Prowadzenie działalności instruktażowo-metodycznej.

Oferta kulturalna MDK zaspokaja zarówno potrzeby mieszkańców miasta jak i wsi. Propozycje wydarzeń kulturalnych Placówki skierowane są do wszystkich grup wiekowych.

W ciągu roku w MDK organizowane są różne sekcje, zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych:

- Koło zainteresowań – Plastyka,
- Koło zainteresowań – Modelarstwo,
- Koło zainteresowań – Teatr,
- Koło zainteresowań - Fotografia,
- Koło zainteresowań -Tramblanka,
- Koło zainteresowań – Muzyka,
- Klub Seniora,
- Orkiestra Miejska,
- Canta Bile – zespół wokalny
- Studio Piosenki TON,
- Rękodzieło,
- Ceramika,
- Sermo grupy teatralne, sekcja teatralna dla dzieci i młodzieży
- Sekcje: pianino, skrzypce, gitara, ukulele, keyboard.

MDK jest również placówką wychowania pozaszkolnego uzupełniającą i wzbogacającą proces edukacji dzieci i młodzieży. Działa na rzecz właściwego zagospodarowania czasu wolnego, sprzyja rozwojowi zainteresowań i pasji, a także opiekuje się i promuje szczególnie uzdolnione dzieci i młodzież. Uczestnictwo w zajęciach stwarza szansę do rozwoju talentów, jest satysfakcją i sposobem samorealizacji, inspirowe i promuje kreatywną aktywność.

Dodatkowo, na terenie Gminy Opoczno działa **13 świetlic wiejskich**. Ich głównym celem są działania na rzecz dobra dzieci. Świetlice zapewniają nie tylko opiekę i wsparcie dla najmłodszych mieszkańców gminy, ale także są w nich organizowane wycieczki, spacer, zabawy psychologiczne, ogniska, dyskoteki i inne aktywności.

Przy Miejskim Domu Kultury w Opocznie funkcjonuje Kino, które regularnie organizuje seanse dla dzieci i osób dorosłych.

Na terenie gminy funkcjonuje **Muzeum Regionalne w Opocznie**. Jest ono samorządową instytucją kultury Gminy Opoczno. Gromadzi, przechowuje, konserwuje i udostępnia dobra kultury w zakresie historii, numizmatyki, archeologii, sztuki i etnografii Ziemi Opoczyńskiej. Muzeum posiada wystawy stałe oraz czasowe. Prowadzi także działania edukacyjne organizując lekcje muzealne oraz warsztaty.

Według danych z 2023 w Gminie Opoczno działała **Biblioteka Publiczna im. S. Janasa w Opocznie** oraz dwie filie publiczne znajdujące się na terenie gminy.

W swoich zbiorach Biblioteka Publiczna im. Stefana Janasa w Opocznie posiada zbiory specjalne, a wśród nich m.in. audiobooki, filmy oraz programy edukacyjne. Natomiast w Wypożyczalni dla dorosłych i Oddziale dla dzieci skatalogowanych zostało ponad 200 woluminów książek w języku angielskim (głównie jest to literatura beletrystyczna), ponad 100 książek w języku ukraińskim. Znajduje się tam także zbiór Cymeliów czyli 150 woluminów książek wydanych w latach 1833 – 1900r. Książki te biblioteka udostępnia tylko na miejscu. Księgozbiór podręczny znajdujący się w Czytelnii biblioteki liczy 2676 woluminów.

W bibliotece działa Punkt Biblioteczny Polskiego Związku Niewidomych, w którym można zamówić i wypożyczyć bezpłatnie KSIĄŻKĘ MÓWIONĄ dla osób niedowidzących. Biblioteka pozyskała także urządzenie CZYTAK, zawierające książki mówione.

Do zadań Miejskiej **Biblioteki Publicznej** należy:

- üGromadzenie i opracowywanie zbiorów,
- üWypożyczanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych zgodnie z obowiązującym regulaminem,
- üUdzielanie informacji bibliotecznych, bibliograficznych i rzeczowych użytkownikom indywidualnym i zbiorowym,
- üRejestracja i ewidencja pobytu użytkownika w wypożyczalni i czytelnicy,
- üProwadzenie katalogów kartkowych i kartotek pomocniczych,
- üŚwiadczenie usług ksero na rzecz czytelników biblioteki i osób z zewnątrz,
- üOpracowywanie materiałów popularyzujących bibliotekę i jej działalność,
- üWspółpraca z innymi bibliotekami.

2.7. Oświata

Instytucjami realizującymi zadania w obszarze edukacyjnym są żłobki, przedszkola oraz szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. Instytucje te nie tylko realizują zadanie opiekuńcze i edukacyjne, ale również wdrażają programy profilaktyczne oraz w znaczący sposób mogą wpłynąć na przeciwdziałanie problemom społecznym.

W Gminie Opoczno mieści się pięć przedszkoli oraz jeden punkt przedszkolny prowadzonych przez gminę.

Zadania w obszarze edukacji realizują szkoły podstawowe oraz liceum. Na terenie gminy funkcjonuje 13 szkół podstawowych prowadzonych przez gminę. Na terenie gminy funkcjonuje również jedno liceum publiczne.

Ponadto w Gminie Opoczno funkcjonowały następujące szkoły:

- Branżowa Szkoła I stopnia Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Łodzi z siedzibą w Opocznie,
- Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Łodzi z siedzibą w Opocznie,
- Ośrodek Szkolenia BHP i innych Szkoleń Doskonalących B&R,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Opocznie,
- Ośrodek Szkoleniowy "A.T." s.c.,
- Prywatna Szkoła Języków Obcych "Linguist",
- Prywatna Szkoła Języków Obcych "Big Ben",
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna "Pleciuga" w Opocznie,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Opocznie.

2.8. Rynek pracy

Poniższy podrozdział obejmuje analizę i diagnozę sytuacji na lokalnym rynku pracy w Gminie Opoczno. Pozyskane do nich informacje to w szczególności dane wtórne zawarte w dokumentacji i raportach sporządzanych przez Urząd (PUP), a także dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS).

2.9. Bezrobocie

Wskaźnikiem, który charakteryzuje sytuację na rynku pracy jest udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jest to jeden ze sposobów podawania

wielkości bezrobocia, a stopa bezrobocia obliczona tym sposobem będzie zawsze niższa, ponieważ liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest większa od liczebności ludności aktywnej ekonomicznie.

W Gminie Opoczno na 1000 mieszkańców pracuje 399 osób. Natomiast w województwie łódzkim ten wskaźnik wynosi 422, a w kraju również 402.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Opoczno wynosiło w 2022 roku 8,0% (8,0% wśród kobiet i 8,0% wśród mężczyzn). Od roku 2013 obserwuje się znaczny spadek stopy bezrobocia w gminie. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano na koniec 2004 r. i wyniosła wówczas 22,3%. Najniższa stopa bezrobocia notowana była w 2019 r. i wyniosła 5,7%. Od roku 2019 obserwuje się ponownie niewielki wzrost stopy bezrobocia.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Opoczno 3 088 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 2 844 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -244.

2.10. Podmioty gospodarcze

Aby zanalizować sytuację gospodarczą Gminy Opoczno należy również poddać analizie przedsiębiorczość na terenie gminy.

Gmina cechuje się względnie niskim poziomem przedsiębiorczości. W Gminie Opoczno w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 2 770 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 2 058 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 189 nowych podmiotów, a 101 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Na przestrzeni lat 2009-2022 najwięcej (276) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (180) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (336) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2012 roku, najmniej (99) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Opoczno najwięcej (187) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (2 649) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

1,3% (35) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 21,9% (606) podmiotów, a 79,9% (2 129) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Opoczno najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (29,4%) oraz budownictwo (16,4%).

2.11. Pomoc społeczna

Oprócz instytucji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych, w Gminie Opoczno funkcjonują również instytucje, których celem jest pomoc mieszkańcom w przypadku spersonalizowanych problemów.

Najważniejszą instytucją zajmującą się pomocą społeczną na terenie Gminy Opoczno jest **Miejsko – Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej**, którego głównym zadaniem jest praca z najbardziej potrzebującymi mieszkańcami gminy. Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym rodzin poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

MGOPS podejmuje następujące zadania:

· Świadczenia pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wprowadzenia asystenta rodziny,

- Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju ofert (np. Karta Dużej Rodziny),

- Pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia poprzez wsparcie finansowe rodzin m.in. wypłaty świadczeń na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka (zasiłki rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, jednorazowe świadczenie „Dobry start”, zasiłki z pomocy społecznej),

- Umożliwienie korzystania z pomocy specjalistycznej dzieci i młodzieży i rodziców (prawnej, psychologicznej, terapeutycznej),

- Współpracy ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją,

- Współpracy pracowników socjalnych z instytucjami działającymi na rzecz rodziny (placówkami oświaty, kuratorami sądowymi, Komendą Policji, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacjami pozarządowymi),

- Doskonalenia metody i techniki pracy socjalnej poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych na szkoleniach i kursach.

Pracownicy socjalni prowadzą w rodzinach pracę socjalną i poradnictwo. Powyższa instytucja wspiera rodziny również finansowo w formie zasiłków celowych, okresowych, stałych, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych.

Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

W ramach **Programu Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** oraz **Przeciwdziałania Narkomanii** podejmowane są działania ukierunkowane na grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodziny, jak i te, które zmierzają do zmniejszania rozmiarów i dotkliwości problemów, jakie niesie ze sobą nadużywanie alkoholu. Jednym z wykonawców programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej zadań należy:

- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

- Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych.

- Opiniowanie wniosków o zezwolenie na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

- Inicjowanie i realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Opoczno.

- Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (obecnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych):

- W 2022 roku odbyła 14 posiedzeń ogólnych, dla porównania w roku 2018 odbyło się 11 spotkań.

- Przeprowadziła 39 kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Nie odnotowano uwag.

- Podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec 7 osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu.

- Złożyła 19 wniosków do procedury przymusowego leczenia.

- Zespół interwencyjno-motywuujący spotkał się 24 razy. Dla porównania w roku 2020 odbyło się 16 spotkań.

Komisja współpracowała z organizacjami społecznymi, pozarządowymi i wszelkimi instytucjami, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, tj.: Komendą Powiatową Policji, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Leczenia Uzależnień, Abstynenckim Stowarzyszeniem Klubu Wzajemnej Pomocy „OPOKA”, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Opocznie, pedagogami szkolnymi oraz działającymi na terenie Gminy Opoczno grupami wsparcia.

W ramach działań profilaktycznych Gmina Opoczno przeprowadziła m.in. następujące działania:

- Organizacja zajęć pozalekcyjnych (basen).
- Edukacja publiczna dla dzieci i dorosłych- zakup materiałów edukacyjnych w postaci ulotek, i plakatów.
- Organizacja służb ponadnormatywnych na terenie Gminy Opoczno.
- Organizacja zajęć promujących zdrowy tryb życia.

Na terenie Gminy Opoczno funkcjonuje również **Poradnia Leczenia Uzależnień**, która świadczy pomoc w zakresie: diagnozowanie pacjentów uzależnionych i współuzależnionych, leczenie uzależnień (alkohol, narkotyki, hazard, uzależnienia behawioralne), prowadzenie psychoterapii grupowej dla osób uzależnionych.

W Poradni Leczenia Uzależnień w Opocznie przyjmują specjaliści udzielający pacjentom pomocy i wsparcia tj.: lekarz psychiatra, psychoterapeuta, specjalista psychoterapii uzależnień, psycholog.

W 2022 roku poradnia zrealizowała 4214 świadczeń medycznych. Dla porównania w roku 2021 było to 3375, w 2020 roku - 2422 świadczenia, a w roku 2019 – 3300 świadczenia.

Przestępczość w Gminie Opoczno

Jak wynika z danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji, na terenie Gminy Opoczno w 2022 roku policjanci KPP dokonali zatrzymania:

· Zatrzymano 148 osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych, dla porównania w 2021 roku było to 376 osób nietrzeźwych.

Zgromadzony materiał badawczy pozwolił na zapoznanie się z sytuacją społeczną Gminy Opoczno. Zebrane dane stanowiły wstęp do przeprowadzenia badań własnych, których wyniki zostały zaprezentowane w kolejnym rozdziale .

III. Badanie ESPAD

Wyniki badań realizowanych w Gminie Opoczno w roku 2022 porównano z wynikami badań ogólnopolskich, realizowanych w ramach programu ESPAD. Porównanie to ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi, a danymi lokalnymi.

Diagnoza „*Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież*” była badaniem ogólnopolskim. Badanie zostało zrealizowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii. Realizowana była w 2019 roku. Badanie zrealizowano na próbie losowej młodzieży trzecich klas ówczesnych gimnazjów i drugich klas ówczesnych szkół ponadgimnazjalnych. Badaniem objęto próbę ogólnopolską, 6 prób wojewódzkich (Dolnośląskie, Lubelskie, Małopolskie, Mazowieckie, Śląskie, Świętokrzyskie) oraz 5 prób miejskich (Wrocław, Płock, Kalisz, Sopot, Szczecinek). Badania zrealizowano w 383 ówczesnych klasach gimnazjalnych oraz w 431 klasach ówczesnych szkół ponadgimnazjalnych. W ówczesnych szkołach gimnazjalnych zebrano 5 939 ankiet, zaś w ówczesnych szkołach ponadgimnazjalnych – 6 495 ankiet. Badanie zostało realizowane metodą ankiety audytoryjnej przez zespół ankietatorów rekrutujący się spoza systemu oświaty i wychowania.

W diagnozie problemów społecznych realizowanej na terenie Gminy Opoczno brali udział uczniowie szkół podstawowych i szkoły ponadpodstawowej. Analizę przeprowadzono na dwóch grupach uczniów: w wieku 15 – 16 lat oraz 17 i więcej lat. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy porównawczej.

3.1. Problem alkoholowy

Analizując badania ogólnopolskie można dostrzec, iż napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 80,00% polskich uczniów w wieku 15 – 16 lat i 92,80% uczniów w wieku 17 – 18 lat. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiekolwiek napoje alkoholowe

67,90% młodszych uczniów i 89,00% uczniów starszych. Natomiast w ostatnim miesiącu przed badaniem kontakt z alkoholem miało 46,70% młodszych oraz 76,10% starszych uczniów.

Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyło, chociaż raz w życiu, ponad jedna trzecia piętnasto- szesnastolatków (33,30%) i 56,60% uczniów ze starszej grupy. W ciągu ostatniego roku przed badaniem do stanu silnego upojenia alkoholowego doprowadziło się 26,20% uczniów młodszych i 44,00% uczniów starszych, a w ostatnim miesiącu przed badaniem 11,30% młodszych i 18,80% uczniów starszych. Porównanie wyników z 2019 r. z wynikami z 2015 r. wskazuje na spadek odsetków uczniów, którzy upili się chociaż raz w życiu oraz tych którzy upili się chociaż raz w czasie ostatnich 12 miesięcy.

Tab.1. Picie napojów alkoholowych (wyniki przedstawiają wartości procentowe).

Badanie ESPAD odbywa się od roku 1995. Ostatnia edycja miała miejsce w roku 2019		1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019	Gmina Opoczno 2022 rok
15 – 16 lat	Kiedykolwiek w życiu	92,8	90,3	92,5	90,2	87,3	83,8	80,0	28,99
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,3	82,0	84,9	78,9	78,3	71,7	67,9	x
	W czasie 30 dni przed badaniem	50,4	61,1	65,8	57,3	57,6	48,6	46,7	x
17 – 18 lat, w przypadku uczniów szkół z Gminy Opoczno 17 lat i więcej	Kiedykolwiek w życiu	96,5	96,7	96,7	94,8	95,2	95,8	92,8	50,00
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	88,0	93,4	93,4	92,0	91,6	92,7	89,0	x
	W czasie 30 dni przed badaniem	65,6	78,1	78,9	79,5	80,4	82,3	76,1	x

W przypadku młodzieży z Gminy Opoczno zauważyć można znacznie niższy odsetek sięgania po alkohol w porównaniu do danych ogólnopolskich. W przypadku uczniów w wieku 15 – 16 lat, 28,99% z nich przyznaje, iż spożywało alkohol kiedykolwiek w życiu, a w przypadku uczniów w wieku 17 lat i więcej alkohol piło 50,00% uczniów.

Popularność napojów alkoholowych w Gminie Opoczno i w badaniach ogólnopolskich jest bardzo podobna. Tutaj młodszy i starsi uczniowie także najczęściej sięgają właśnie po piwo. W drugiej kolejności wybierali wódkę oraz wino.

W Gminie Opoczno, to młodszy uczniowie wybierają głównie piwo (65,00%), rzadziej: wino (50,00%), szampana (47,50%), wódkę (42,50%) oraz likiery i nalewki (25,00%).

Natomiast starsi uczniowie również najczęściej sięgają po: piwo (72,73%), szampana (72,73%), wino (72,73%), rzadziej: wódkę (54,55%) oraz likiery i nalewki (54,55%).

Tab.2. Picie napojów alkoholowych (wyniki przedstawiają wartości procentowe).

		1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019	Gmina Opoczno rok 2022
15 – 16 lat	piwo	45,6	52,8	68,8	60,3	57,4	51,3	47,5	65,00
	wino	32,8	24,4	23,7	22,6	26,0	21,1	21,1	50,00
	wódka	29,9	25,0	36,7	30,3	57,6	33,1	33,1	42,50
Badanie ESPAD odbywa się od roku 1995. Ostatnia edycja miała miejsce w roku 2019		1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019	Gmina Opoczno rok 2022
17 – 18 lat, w przypadku uczniów szkół z Gminy Opoczno 17 lat i więcej	piwo	55,9	66,2	78,6	78,8	78,1	78,9	72,2	72,73
	wino	40,5	31,0	30,7	31,0	35,6	37,7	43,2	72,73
	wódka	46,0	42,0	52,0	50,8	62,8	65,2	60,0	54,55

Niższa skala problemu alkoholowego wśród uczniów podstawówki i szkoły ponadpodstawowej w porównaniu do uczniów uczestniczących w badaniach ogólnopolskich.

Brak różnic pomiędzy uczniami z Gminy Opoczno, a uczniami uczestniczącymi w badaniu ogólnopolskim w zakresie popularności trunków alkoholowych. W jednej i drugiej grupie najpopularniejszym alkoholem jest piwo.

3.2.Problem narkotykowy

Jak wynika z badań ogólnopolskich, problem narkotykowy nie przybiera tak dużych rozmiarów jak problem alkoholowy. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21,40% młodszych uczniów i 37,00% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów ówczesnych gimnazjów jest amfetamina (4,20%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5,10%).

W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem marihuana lub haszysz i przetwory konopi są na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia wśród młodzieży. W ówczesnych klasach trzecich gimnazjów używało tych środków ponad 16,70% uczniów, natomiast w ówczesnych klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 29,60%.

W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 9,00% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,10% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu.

Do problemowych użytkowników marihuany lub haszyszu zidentyfikowanych przy pomocy testu przesiewowego zaliczyć można 5,20% ówczesnych gimnazjalistów oraz 6,70% uczniów ze starszej grupy.

W przypadku uczniów ze szkół w Gminie Opoczno **problem narkotykowy również nie przybiera dużych rozmiarów**. Jedynie 3,62%, tj. 5 uczniów z młodszej grupy wiekowej zadeklarowało sięganie po substancje psychoaktywne. W przypadku starszych uczniów kontakt z substancjami psychoaktywnymi miało 22,73% uczniów, tj. 5 osób.

Uczniowie młodszy sięgali po te substancje głównie w grupie znajomych (60,00%), sięgnęli po nie, bo chcieli się dobrze bawić (80,00%), a substancje psychoaktywne zażywali w domu (60,00%) oraz u koleżanki, kolegi (60,00%).

Starsi uczniowie zażywali pierwszy raz środki psychoaktywne podczas imprezy towarzyskiej (50,00%). W większości kupili je od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście (50,00%), a po substancje psychoaktywne sięgnęli, bo chcieli lepiej się bawić (83,33%) oraz z ciekawości (50,00%). Narkotyki zażywali głównie w barze/klubie (83,33%).

Uczniowie starsi i młodszy mają świadomość, iż sięganie po substancje psychoaktywne jest bardzo szkodliwe dla zdrowia, zdają sobie również sprawę z konsekwencji zażywania tych substancji.

3.3. Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynowy wśród dzieci i młodzieży w Polsce, można zauważyć, iż jest on coraz mniej powszechny wśród tych grup.

W czasie całego życia, jakiegokolwiek **doświadczenia z paleniem miało 49,90% uczniów ówczesnych klas trzecich gimnazjum** i 65,50% uczniów ówczesnych klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. Wśród uczniów, którzy podejmowali próby palenia można wyróżnić frakcję osób, które paliły nie więcej niż 5 razy w swoim życiu. Frakcja ta liczy 20,10% młodszych i 20,80% starszych. Jednocześnie 15,70% z pierwszej grupy i 27,20% z drugiej paliło 40 razy lub więcej. Te ostatnie frakcje badanych, to osoby, których palenie wyszło poza fazę eksperymentowania.

Uczniowie ze szkół w Gminie Opoczno rzadziej niż uczniowie w Polsce, palą papierosy. Do kontaktu z papierosami przyznało się 26,09% uczniów w wieku 15 – 16 lat oraz 54,55% uczniów starszych. Wśród uczniów starszych 22,73% paliło kilka razy w życiu, kolejne 13,64% paliło raz w życiu, 9,09% osób pali sporadycznie, a kolejne 9,09% regularnie.

Natomiast młodszy uczniowie palili: raz w życiu (14,49%), kilka razy 6,52%), sporadycznie (0,72%) oraz palą często (4,35%).

Dane te pokazują, iż problem nikotynowy wśród uczniów ze szkół z Gminy Opoczno jest mniejszy niż w przypadku uczniów z całej Polski.

IV. Porównanie wyników i wniosków sporządzonej diagnozy z wnioskami z diagnozą przeprowadzoną w Gminie Opoczno w 2020 roku

Niniejszy rozdział poświęcony został porównaniu badań realizowanych w Gminie Opoczno w roku 2020 i 2022. Analiza ta ma na celu sprawdzenie jak na przestrzeni lat zmieniła się skala występowania problemów społecznych w gminie. Ze względu na różnicę w budowie kwestionariusza ankiety użytego do realizacji badań w każdym roku, nie wszystkie porównywane zagadnienia będą przedstawione w perspektywie trzyletniej.

4.1. Skala problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Opoczno

Niniejszy podrozdział przedstawia porównanie wyników badań realizowanych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Opoczno w roku 2020 i 2022.

Tab. 3. Porównanie wyników badań wśród dorosłych mieszkańców – problem alkoholowy

	Diagnoza z roku 2020 (przebadano 250 osób)	Diagnoza z roku 2022 (przebadano 150 osób)
Problem alkoholowy	Do spożywania alkoholu przyznało się 78,80% mieszkańców.	Do spożywania alkoholu przyznało się 67,33% mieszkańców.
	Do codziennego sięgania po alkohol przyznało się 5,20% ankietowanych.	Do codziennego sięgania po alkohol przyznało się 1,33% ankietowanych. Zaobserwowano spadek w porównaniu do roku 2020.
	Najpopularniejszym alkoholem wśród dorosłych mieszkańców jest piwo (51,27%).	Niezmienne najpopularniejszym alkoholem wśród dorosłych mieszkańców jest piwo (51,49%).
	2,54% mieszkańców wypija jednorazowo 11-13 i więcej porcji alkoholu.	Nieznacznie wzrosła liczba mieszkańców pijących jednorazowo 11-13 i więcej porcji alkoholu (2,97%).
	7,11% badanych wykonywało obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu, w tym 0,51% osób robiły to często.	7,92% badanych wykonywało obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu, w tym 1,98% osób robiły to czasami.
	13,20% badanych prowadziła pojazd znajdując się pod wpływem alkoholu, w tym 2,54% osób robi to często.	6,93% badanych prowadziła pojazd znajdując się pod wpływem alkoholu. Obserwuje się zmniejszenie skali tego zjawiska.
	7,20% badanych sądzi, iż picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.	4,67% badanych sądzi, iż picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka. Wiedza mieszkańców w tym zakresie uległa zwiększeniu.

Tab. 4. Porównanie wyników badań wśród dorosłych mieszkańców – problem nikotynowy i narkotykowy

	Diagnoza z roku 2020 (przebadano 250 osób)	Diagnoza z roku 2022 (przebadano 150 osób)
Problem nikotynowy i narkotykowy	Do palenia papierosów przyznało się 34,80% mieszkańców.	Zaobserwowano wzrost liczby mieszkańców palących papierosy. Obecnie ten fakt deklaruje 38,67% osób.
	24,40% ankietowanych pali papierosy codziennie.	Nieznacznie wzrósł odsetek mieszkańców palących codziennie z 24,40% do 24,67%.
	14,94% badanych każdego dnia wypala od 16 do 25 papierosów.	Wzrosła liczba ankietowanych, którzy każdego dnia palą od 16 do 25 papierosów (34,48%).
	8,05% ankietowanych nigdy nie próbowało rzucić palenia.	10,34% ankietowanych nigdy nie próbowało rzucić palenia.
	8,80% ankietowanych miało kontakt z narkotykami, w tym 0,80% osób sięga po nie codziennie lub prawie codziennie.	12,00% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 5,33% osób zażywało te substancje jednokrotnie.
	W opinii 10,40% osób	W opinii 28,00% osób

	w gminie łatwo zdobyć narkotyki.	w gminie łatwo zdobyć narkotyki.
	45,20% ankietowanych jest za legalizacją marihuany.	26,67% ankietowanych jest za legalizacją marihuany.
	59,20% ankietowanych uważa, że nawet jednorazowy kontakt z narkotykami może uzależniać.	75,33% ankietowanych uważa, że nawet jednorazowy kontakt z narkotykami może uzależniać.

Tab. 5. Porównanie wyników badań wśród dorosłych mieszkańców – problem przemocy

	Diagnoza z roku 2020 (przebadano 250 osób)	Diagnoza z roku 2022 (przebadano 150 osób)
Problem przemocowy	24,80% ankietowanych przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu.	36,67% ankietowanych przyznaje, że zna kogoś kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu.
	24,80% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy.	Obserwuje się wzrost liczby ankietowanych, którzy doświadczyli kiedykolwiek przemocy (z 24,80% do 34,00%).
	13,60% ankietowanych stosowało przemoc w stosunku do innych osób.	21,33% respondentów przyznaje, że stosowało przemoc wobec innych osób.
	75,20% ankietowanych uważa, że nie istnieją okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić tego typu zachowania.	91,33% mieszkańców uważa, iż nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy.
	Według 81,60% mieszkańców nie powinno się stosować kar wobec dzieci.	82,67% osób uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą.

4.2. Skala problemów społecznych wśród uczniów z Gminy Opoczno

Niniejszy podrozdział przedstawia porównanie wyników badań realizowanych wśród uczniów z Gminy Opoczno w roku 2020 i 2022.

Tab. 6. Porównanie wyników badań wśród uczniów – problem alkoholowy

	Diagnoza z roku 2020 (przebadano 611 osób)	Diagnoza z roku 2022 (przebadano 526 osób)
Problem alkoholowy	Do kontaktu z alkoholem przyznało się 24,12% dziewczynek i 20,90% chłopców.	Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 20,15% uczniów. 18,93% dziewczynek i 21,54% chłopców spożywało napoje alkoholowe
	Największa część uczniów przyznała, że zostali poczęstowani alkoholem (60,14%).	Większość uczniów przyznała, że zostali poczęstowani alkoholem (51,89%).
	Uczniowie najczęściej spożywają piwo (72,46%).	Największa część uczniów najczęściej spożywa piwo (65,09%).
	Młodzież spożywa alkohol głównie w czasie uroczystości rodzinnych (50,00%) oraz ze znajomymi na podwórku (28,99%).	Podobnie jak w roku 2020 młodzież spożywa alkohol głównie w czasie uroczystości rodzinnych (59,43%).

Tab. 7. Porównanie wyników badań wśród uczniów – problem nikotynowy i narkotykowy

	Diagnoza z roku 2020 (przebadano 611 osób)	Diagnoza z roku 2022 (przebadano 526 osób)
Problem	96,71% uczniów nigdy nie próbowało	3,61% uczniów miało kontakt z

nikotynowy i narkotykowy	substancji psychoaktywnych.	narkotykami lub dopalaczami. Kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze zażywało 4,29%uczennic i 2,85% uczniów.
	Uczniowie sięgają po substancje psychoaktywne głównie motywowani chęcią dobrej zabawy (38,10%).	Najpopularniejszym powodem motywującym uczniów do sięgania po substancje psychoaktywne jest chęć dobrej zabawy (70,00%) oraz ciekawość (35,00%).
	Młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (63,98%).	Uczniowie w sytuacjach problemowych najchętniej zwróciliby się z prośbą o pomoc do rodziców i opiekunów – taką opinię wyraża 37,90% osób.
	Do palenia papierosów przyznało się 21,47% dziewczynek i 25,37% chłopców.	Kontakt z papierosami zadeklarowało 21,10% uczniów. Kiedykolwiek w życiu papierosy paliło 21,79% dziewczynek i 20,33% chłopców.
	7,75% uczniów pali każdego dnia więcej niż 20 papierosów.	Natomiast więcej niż 20 papierosów dziennie paliło 8,04% uczniów.
	Do palenia e-papierosów przyznało się 47,67% uczniów.	Do palenia e-papierosów przyznało się 23,57% uczniów.

Tab. 8. Porównanie wyników badań wśród uczniów – problem przemocowy

	Diagnoza z roku 2020 (przebadano 611 osób)	Diagnoza z roku 2022 (przebadano 526 osób)
Problem przemocowy	Przemocy doświadczyło kiedykolwiek 26,44% uczniów.	Przemocy doświadczyło 32,26% uczniów, można dostrzec, iż chłopcy częściej niż (35,20%) dziewczynki (29,64%) doświadczali przemocy.
	Przemoc wobec uczniów najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (51,83%).	Podobnie jak w roku 2020, przemoc wobec uczniów stosowali głównie koledzy ze szkoły (47,93%).
	28,24% uczniów przyznało, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami.	38,21% uczniów przyznaje, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami.
	Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznało się 17,08% ankietowanych uczniów.	Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznaje się 18,06% ankietowanych uczniów.

V. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2027

5.1.Cele i zadania Programu

Głównym celem niniejszego Programu jest zapobieganie i ograniczanie występowaniu problemów związanych bezpośrednio z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych, a także problemów występujących przy uzależnieniach behawioralnych.

5.1.1. Cele szczegółowe Programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomani.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

<i>Cel szczegółowy</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu</i>	<i>Termin</i>	<i>Realizator</i>
I. <i>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.</i>	1. Wspieranie działalności Poradni Leczenia Uzależnień, działającej przy SP ZOZ Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Opocznie, m.in. poprzez zakup materiałów edukacyjnych, biurowych, spożywczych, doposażenie oraz dofinansowanie remontu i adaptacji placówki.	· liczba osób · wysokość środków finansowych	cały okres trwania Programu	Gmina Opoczno we współpracy z Poradnią Leczenia Uzależnień, Powiatowym Szpitalem
	2. Prowadzenie grup pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych od alkoholu.	· liczba osób · liczba godzin świadczonej pomocy		Organizacje Pozarządowe
	3. Rehabilitacja osób uzależnionych od alkoholu po zakończonej terapii, obejmująca m.in. trening zachowań konstruktywnych, trening zapobiegania nawrotom oraz organizację obozu terapeutycznego.	· liczba osób · liczba godzin przeprowadzonej terapii · ilość wyjazdów		Organizacje Pozarządowe
	4. Podnoszenie kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego i innych grup zawodowych pracujących z osobami uzależnionymi poprzez finansowanie lub dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, naradach oraz poprzez finansowanie lub dofinansowanie superwizji, konsultacji oraz zakup materiałów edukacyjnych.	· liczba szkoleń · liczba przeszkolonych osób		Gmina Opoczno
	5. Przyjmowanie i rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiadomień wobec osób	· liczba złożonych wniosków · liczba przeprowadzonych rozmów ostrzegawczo-motywujących · liczba osób skierowanych na badanie · liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego · wysokość środków finansowych przeznaczonych na		Gmina Opoczno Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

	uzależnionych od alkoholu lub osób wobec których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu i ustalenie sposobu dalszego postępowania w zakresie leczenia, a tym samym: 1) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, 2) pokrywanie kosztów wydania opinii przez biegłego lekarza psychiatrę i biegłego psychologa w przedmiocie uzależnienia osób kierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu ustalenia leczenia, 3) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz pokrywanie kosztów: a) opłaty sądowej od złożonych do Sądu Rejonowego wniosków o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego, b) opinii biegłych sądowych, tj. psychologa i psychiatry w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	pokrycie kosztów wydania opinii w przedmiocie uzależnienia		Alkoholowych (GKRPA) we współpracy z Sądem Rejonowym, Prokuraturą
II. <i>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w</i>	1. Prowadzenie w godzinach popołudniowych i wieczornych Punktu Konsultacyjnego – udzielanie porad z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	· liczba osób · liczba udzielonych porad · liczba godzin świadczonej pomocy		Organizacje Pozarządowe

<i>szczegółności ochrony przed przemocą w rodzinie.</i>	2.Prowadzenie grup terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej.	·liczba osób ·liczba godzin przeprowadzonej terapii		Organizacje Pozarządowe
	3.Prowadzenie programów korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej.	·liczba osób ·liczba godzin przeprowadzonej terapii		Organizacje Pozarządowe
	4.Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych.	·liczba osób ·liczba godzin przeprowadzonej terapii		Organizacje Pozarządowe
	5.Wspieranie działalności i współpraca z Zespołem Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego działającego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.	·liczba osób ·liczba udzielonych porad ·ilość materiałów		Gmina Opoczno Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)
	6.Wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Opocznie poprzez zakup materiałów edukacyjnych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	·ilość materiałów ·liczba osób		Gmina Opoczno Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej(MGO PS)
	7.Prowadzenie profilaktycznej działalności			Placówki Oświatowe

	informacyjnej i edukacyjnej z zakresu przeciwdziałania przemocy, alkoholizmu, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych skierowanej do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych poprzez zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych. 8.Podnoszenie kompetencji: 1)pracowników lecznictwa odwykowego w zakresie pracy z rodziną osób uzależnionych; 2)osób, służb, instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz członków Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych poprzez finansowanie/dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, naradach oraz zakup materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki przemocy w rodzinie; 3)osób pracujących z dziećmi i rodziną (np. nauczycieli, pedagogów, psychologów, lekarzy, trenerów sportowych, asystentów rodziny itp.) w zakresie rozpoznawania dziecka wychowującego się w rodzinie z problemem alkoholowym, uzależnień od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych lub doświadczającym przemocy.	·liczba szkoleń ·liczba przeszkolonych osób		Gmina Opoczno
III. <i>Prowadzenie profilaktycznej działalności</i>	I.Prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych.	·liczba placówek ·liczba dzieci ·liczba godzin zorganizowanych zajęć	cały okres trwania Programu	Gmina Opoczno Organizacje Pozarządowe

<i>informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.</i>	2. Finansowanie organizacji zajęć ogólnorozwojowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz socjoterapeutycznych, a także programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, a w szczególności dla dzieci i młodzieży pochodzących z grup ryzyka, m.in. z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii i uzależnieniami czynnościowymi. 3. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach i innych placówkach, do których uczęszczają dzieci i młodzież w wieku szkolnym oraz wspieranie organizacji programów i przedsięwzięć realizowanych przez dzieci i młodzież szkolną poprzez zakup niezbędnych materiałów do ich realizacji oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy. 4. Wspieranie organizacji wypoczynku letniego z programem profilaktyki uniwersalnej, skierowanego do dzieci i młodzieży szkolnej, którego celem jest przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmocnienie czynników chroniących	·liczba godzin zorganizowanych zajęć ·liczba dzieci ·liczba zrealizowanych programów ·liczba odbiorców ·liczba placówek oświatowych ·liczba dzieci ·liczba zorganizowanych wyjazdów		Placówki Oświatowe Gmina Opoczno Placówki Oświatowe Instytucje Kultury Gmina Opoczno Placówki Oświatowe Instytucje Kultury Organizacje Pozarządowe
---	---	--	--	---

	i redukcję czynników ryzyka, w tym pokrycie kosztów przejazdu dzieci na wypoczynek letni. 5.Realizacja pozalekcyjnych zajęć, w tym sportowych, będących integralnym elementem oddziaływań profilaktycznych, uwzględniających zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia. 6.Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej uwzględniających problematykę uzależnień tj. przeciwdziałania przemocy, uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych oraz promocji zdrowego stylu życia, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych mieszkańców gminy Opoczno. 7.Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu przestrzeganie zakazu sprzedaży i podawania alkoholu poniżej 18 roku życia. 8.Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Opocznie w zakresie podejmowanych działań edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie nietrzeźwości wśród mieszkańców gminy Opoczno, a w szczególności wśród nieletnich oraz	·liczba dzieci ·liczba zajęć ·liczba kampanii ·liczba materiałów ·liczba osób ·liczba szkoleń ·liczba przeszkolonych sprzedawców ·liczba kampanii ·ilość materiałów ·liczba zatrzymanych nietrzeźwych osób dorosłych i nieletnich ·liczba działań		Gmina Opoczno Placówki Oświatowe Sołectwa Stowarzyszenia Organizacje Pozarządowe Gmina Opoczno Placówki Oświatowe MGOPS Organizacje Pozarządowe Gmina Opoczno Gmina Opoczno Komenda Powiatowa Policji
--	--	---	--	---

	zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. 9. Współpraca ze Strażą Miejską w Opocznie w zakresie podejmowanych działań edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie nietrzeźwości wśród mieszkańców gminy Opoczno, w szczególności wśród dzieci i młodzieży szkolnej. 10. Realizacja badań w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych w tym ich monitorowanie. 11. Wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych. 12. Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej na temat negatywnego wpływu alkoholu na rozwijające się w łonie matki dziecko oraz o ryzyku wystąpienia FAS (płodowy zespół alkoholowy) u dzieci matek pijących alkohol podczas ciąży	· ilość materiałów · liczba badań · liczba zrealizowanych programów · liczba odbiorców · liczba materiałów · liczba osób		Gmina Opoczno Gmina Opoczno Placówki Oświatowe Placówki Oświatowe we współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną Placówki Oświatowe
IV. <i>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń</i>	1. Wspieranie stowarzyszeń, które realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a w	· liczba stowarzyszeń · liczba osób	cały okres trwania Programu	Gmina Opoczno Organizacje Pozarządowe

<i>i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomani.</i>	szczegółności realizują program reintegracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, narkomanii i uzależnień behawioralnych, prowadzony w klubach abstynenckich. 2. Wsparcie działań z zakresu promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród dorosłych mieszkańców gminy Opoczno oraz dzieci i młodzieży m.in. poprzez dofinansowanie zakupu upominków, artykułów biurowych, spożywczych, sprzętu oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez rekreacyjno-sportowych o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowego stylu życia. 3. Współpraca ze stowarzyszeniami poprzez konsultowanie projektu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.	·liczba wspartych instytucji ·liczba osób ·liczba stowarzyszeń ·liczba konsultacji		Gmina Opoczno Organizacje Pozarządowe Placówki Oświatowe Instytucje Kultury Organizacje Pozarządowe
V. <i>Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych</i>	1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 2. Występowanie do sądu w charakterze oskarżyciela publicznego.	·liczba interwencji ·liczba spraw ·liczba kontroli	cały okres trwania Programu	Gmina Opoczno Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

<i>i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</i>	3.Przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży. 4.Zwiększenie nadzoru nad punktami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. 5.Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	·liczba dodatkowych kontroli ·liczba wniosków		
VI. <i>Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.</i>	1.Wspieranie przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą.	·liczba przedsięwzięć ·liczba osób	cały okres trwania Programu	Gmina Opoczno Organizacje Pozarządowe
VII. <i>Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze</i>	1.Świadczenie pomocy społecznej osobom uzależnionym od substancji psychoaktywnych i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	·liczba osób/ rodzin ·wysokość środków finansowych wydatkowanych na pomoc rodzinom z powodu uzależnienia od substancji odurzających i psychoaktywnych	cały okres trwania Programu	Organizacje Pozarządowe

<i>środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.</i>				
--	--	--	--	--

5.2. Adresaci Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027, skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Opoczno, w szczególności do:

- osób i rodzin z problemami uzależnień
- osób współuzależnionych i DDA
- osób i rodzin zagrożonych problemem uzależnień
- osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemu uzależnienia
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych oraz organizacji zajmujących się tymi problemami
- społeczności lokalnych.

5.3. Realizatorzy Programu

Zadania i sposoby ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027, skoncentrowane są na rozwijaniu i wspieraniu działalności edukacyjnej w zakresie informowania o szkodliwości narkomanii, alkoholizmu i uzależnień behawioralnych oraz prowadzenia działalności wychowawczej i zapobiegawczej, polegającej na promocji zdrowego stylu życia, podejmowaniu oraz wspieraniu działań lokalnych i inicjatyw społecznych, w celu minimalizowania szkód wynikających z uzależnień. Burmistrz Opoczno pełni nadzór nad realizacją Programu. Realizatorami Programu są następujące instytucje i placówki: **Gmina Opoczno** – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, który opracowuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, koordynuje i pełni nadzór merytoryczny nad działaniami wynikającymi z gminnego Programu, opracowuje i realizuje plan wydatków gminnego Programu oraz współpracuje z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami, instytucjami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu uzależnień, prowadzona jest przez Poradnię Leczenia Uzależnień, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie, oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. **W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty** realizowane są programy profilaktyczno-wychowawcze, z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Organizowane są m.in. imprezy, łączące występy artystyczne i koncerty z działaniami edukacyjno-informacyjnymi o tematyce profilaktyki uzależnień. Uczniowie szkół są objęci programami profilaktycznymi w wykonaniu profesjonalnych instytucji. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z **Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, Prokuraturą** oraz **Sąd** realizując zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych w ramach swoich kompetencji. **Instytucje kultury i organizacje pozarządowe** realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży. Na terenie miasta funkcjonują następujące placówki, instytucje jak również organizacje pozarządowe, realizujące zadania z zakresu udzielania pomocy i działań prewencyjnych, m.in. z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii: Szpital Powiatowy, Poradnia Leczenia Uzależnień, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

5.4. Źródło finansowania

1. Środki finansowe niezbędne do realizacji „Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczalnego 300 ml.

2. Środki finansowe zabezpieczone na realizację Programu niewykorzystane w bieżącym roku budżetowym nie wygasają z upływem danego roku i zostaną przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii”

3. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niniejszego Programu są ujęte w planie budżetowym Gminy Opoczno na dany rok kalendarzowy.

4. Wszelkie zmiany w wysokości środków finansowych na realizację Programu dokonywane będą na podstawie uchwał Rady Miejskiej w Opocznie, w sprawie zmian w budżecie Gminy Opoczno na dany rok kalendarzowy.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opocznie

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływana jest na podstawie Zarządzenia Burmistrza Opoczna.

2. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) dla przewodniczącego Komisji ustala się za każde posiedzenie komisji wynagrodzenie w wysokości 320 zł brutto, natomiast za udział w posiedzeniu podkomisji 250 zł brutto.
- b) dla Sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się miesięczne wynagrodzenie w wysokości 1500 zł brutto.
- c) dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się wynagrodzenie w wysokości 250 brutto za każde odbyte posiedzenie komisji lub podkomisji.
- d) wynagrodzenie wyliczone zostaje w oparciu o listę obecności, potwierdzoną przez Sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wypłaca się z dołu, w terminie do 10-ego następnego miesiąca.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, składa Burmistrzowi Opoczna roczne sprawozdanie ze swojej działalności, w terminie do 31 marca każdego roku.

Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Spraw Społecznych
Natalia Marusił-Krzysztofik